

10. 12. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové výzvy a povinnosti pro podnikatele a obce v oblasti odpadového hospodářství. EU nařízení o obalech a odpadech z obalů a jeho předpokládané dopady

Dne 24.04.2024 přijal Evropský parlament v prvním čtení Nařízení o obalech a odpadech z obalů neboli "Packaging and Packaging Waste Regulation" (dále také jako „PPWR“ nebo také „EU nařízení PPWR“).[1] Přestože schválené znění bylo přijato po zdouhavém vyjednávání v Radě EU, kde řada členských států uplatňovala svoje výhrady, v Evropském parlamentu prošlo v prvním čtení velkou většinou hlasů.

Od té doby právníci EU revidují text nařízení po lingvistické stránce. Konečná verze PPWR by měla být předložena k hlasování nově zvolenému Evropskému parlamentu v nejbližší době, předpoklad je na podzim 2024, kdy by plénum Evropského parlamentu mělo schválit předběžnou dohodu v rámci procedury opravy textu (tzv. corrigendum).

Pokud vše půjde podle plánu a členské státy EU potvrdí text nařízení, tak jak byl schválen, bude formálně jednání o přijetí nařízení uzavřeno. EU nařízení PPWR pak vstoupí v platnost 20. dnem po jeho zveřejnění v Úředním věstníku EU. Většina nařízením stanovených povinností pak začne platit již 18 měsíců po datu jeho vstupu v platnost (předpoklad je, že to nastane někdy v polovině roku 2026).

Jelikož se skutečně jedná o velmi ambiciózní předpis, který bude mít zásadní dopady na celou ekonomiku EU, je dobré se s jeho zněním seznámit co nejdříve.

Předpokládá se totiž, že PPWR doslova otřese obalovým a logistickým sektorem v EU. Změny postihnou také maloobchod, internetové obchody a sektor hotelnictví a pohostinství. Objeví se nové služby (bezobalový prodej, služby recyklace atd.). Výrobci obalů a distributoři budou muset znát „své“ obaly do detailu a celostně, jinak jim budou hrozit záказы prodeje a vysoké pokuty.

Nařízení stanoví povinnosti jak členským státům, tak původcům obalů. Cílem je podpořit cirkulární ekonomiku, snižování emisí a ochranu životního prostředí. S ohledem na svoji právní povahu (nařízení EU) je přímo aplikovatelné. Žádnou odlišnou domácí legislativu nebude možné přijmout.

Domácí, česká, právní úprava (přijetím odpovídajících novel zejm. zákona o obalech a zákona o odpadech), a s ní domácí výrobci a prodejci, všichni, kdo nakládají s obaly a odpady, se budou muset v daných lhůtách přizpůsobit novým povinnostem a pravidlům. Jinak hrozí poměrně vysoké pokuty. Výše pokut původcům obalů má být stanovena členskými státy tak, aby byly „dostatečně účinné“ a „posilovaly důvěru společnosti v udržitelný rozvoj“. Výše pokut státům za nesplnění povinností dle EU Nařízení PPWR stanoví komise, resp. soud v soudním řízení proti státu.

Co a proč PPWR nařizuje? Co lze očekávat, na co je potřeba se připravit? Tento článek Vám dá stručný přehled.

Cirkulární ekonomika: Sdílení, opětovné použití, recyklace

Cílem EU je dosáhnout plně oběhového hospodářství do roku 2050. Je to v přímé souvislosti s cílem dosáhnout uhlíkové neutrality ke stejnému datu.

Klíčová jsou přísnější pravidla recyklace, závazné cíle pro používání materiálů a snížení spotřeby do roku 2030. Tento přístup je jádrem evropské snahy o udržitelnost, přičemž nová legislativa vyžaduje, aby obaly byly navrženy z recyklovatelného materiálu a výrobci nesli náklady na jejich recyklaci.

Povinnosti z PPWR se budou vztahovat i na dovoz do EU

Aby nedocházelo k diskriminaci evropských firem, povinnosti stanovené EU Nařízením PPWR budou muset splňovat i obaly a balené výrobky dovážené do EU.

Dovozy na trh EU mají být povoleny pouze tehdy, pocházejí-li ze země, která má rovnocenná pravidla týkající se prevence a snižování emisí do ovzduší, vody a půdy spojených s recyklací. Je otázkou, zda a jak bude možné tento požadavek v praxi naplňovat, či kontrolovat.

Absolutní zákaz jednorázových plastových obalů

PPWR zavádí přísné regulace týkající se jednorázových plastových obalů. Předpokládá se, že ty budou **do roku 2030 z velké části zcela zakázány**.

Zákazy se týkají nejen obalů pro nezpracované čerstvé ovoce a zeleninu, ale také na balení potravin v restauracích (např. koření, omáčky, smetana, cukr apod.) a pro toaletní potřeby v hotelích. Od roku 2030 lze proto očekávat výrazné snížení používání plastových obalů a větší důraz na jejich opakované použití.

Zcela zakázány mají být velmi **tenké plastové sáčky**, tj. obaly s tloušťkou menší než 15 mikronů, s výjimkou sáčků požadovaných z hygienických důvodů nebo dodávaných jako obaly pro volně prodané „mokrě“ potraviny, jako je syrové maso, ryby nebo mléčné výrobky.

Spotřebitelé by podle nařízení měli mít vždy možnost nakupovat jídlo a nápoje s sebou v **opakovaně použitelných obalech** nebo v obalech, které jim patří, a to za podmínek, které nejsou méně příznivé než pro potraviny a nápoje nabízené v jednorázových obalech.

Prodejci potravin a nápojů „s sebou“ budou mít povinnost dát spotřebitelům možnost zakoupit tyto potraviny nebo nápoje **do jejich vlastních obalů** nebo v opakovaně použitelných obalech.

Koneční distributoři nápojů a potravin s sebou budou muset nabídnout **až 10 % svých produktů v opakovaně použitelných obalech, a to již do roku 2030**.

Systémy zálohování a vracení obalů

Členské státy musí přijmout nezbytná opatření k zajištění minimální úrovně **odděleného zpětného odběru nápojových obalů do 3 litrů až na 77 % od roku 2025 a až na 90 % do roku 2029**. Státy také musí přijmout opatření k zajištění toho, aby byly zavedeny systémy zálohování a vracení obalů pro relevantní formáty obalů a zajistit, že tato záloha bude vybírána při prodeji. Neúspěch v dosažení těchto cílů může mít za následek vysoké pokuty pro členské státy.[\[2\]](#)

A jak je na tom s recyklací Česká republika? Oproti zprávám v médiích, které chválí míru recyklace, je na tom Česká republika pro mnohé překvapivě velmi špatně. Mimo tříděný odpad skončí až 1 z 5 PET lahví, u plechovek skončí mimo tříděný odpad až 3 plechovky ze 4. Navíc, velká část nápojových

obalů, které se odevzdají do systému zpětného odběru, není vůbec recyklována. Aktuální míra recyklace obalového plastového odpadu v ČR činí jen 46 %, v případě obalového odpadu z hliníku dokonce pouze 26 %.

Je zjevné, že **bez okamžitého zavedení systému zálohování tyto cíle stanovené PPWR nebude Česká republika moci splnit**. Poměrně velká část prodejen potravin není v současné době bohužel schopna zálohování v požadovaném rozměru za stávajících podmínek zajistit a bude muset investovat značné prostředky do jeho zavedení. Přijetí novely zákona o obalech, která zavede zákonnou povinnost recyklace nápojových obalů na prodejnách, je proto zcela nevyhnutelná. S ohledem na časové cíle je přitom zjevné, že přichází pozdě. Otázka už nezní „zda“ zavádět, ale „kdy (už) to konečně bude“!

Nadměrné obaly

Do 1. ledna 2030 by měly hospodářské subjekty, které plní obaly do skupinových, přepravních nebo e-commerce obalů, zajistit, aby **poměr prázdného prostoru nepřesáhl 50 %**. Je zjevné, že tato povinnost bude nutit výrobce velice pečlivě kontrolovat a dokumentovat balení výrobků a učinit z logistiky velmi komplikovaný a regulovaný byznys, což však může pro mnohé být zajímavou podnikatelskou příležitostí, jak tyto procesy v praxi zjednodušit.

Označování obalů

Do 42 měsíců po vstupu PPWR v platnost by měly být obaly uvedené na trh označeny štítkem obsahujícím informace o jejich materiálovém složení. Mimo jiné i proto, aby se usnadnilo třídění spotřebitelem.

Požadavky na recyklaci a recyklovatelnost obalů

Od roku 2030 musí být všechny obaly (s výjimkou těch přirozeně recyklovatelných - jako je dřevo, korek, textilie, guma, keramika, porcelán a vosk) navrženy tak, aby byly plně recyklovatelné.

Obaly se stupněm recyklovatelnosti pod 70 % nebudou moci být vůbec uvedeny na trh. Takový požadavek výrazně ovlivní způsob navrhování a výroby obalů.

Výrobci budou muset zajistit účinnou infrastrukturu recyklace a minimalizovat hmotnost i objem obalů, aby splnili nové ekologické požadavky. Jedná se přitom o zásadní změnu. Například plechovky a PET lahve z recyklátu mají až **5x nižší uhlíkovou stopu** než ty z nově vyrobeného materiálu. Recyklace plechovek má přinášet **úsporu až 95 % energie**. To vše bude mít zjevně výrazný dopad na snížení uhlíkové stopy.

Do 1. ledna 2030 by měli výrobci nebo dovozci zajistit, aby obaly uvedené na trh byly navrženy tak, aby jejich hmotnost a objem byly sníženy na minimum nezbytné pro zajištění jejich funkčnosti, přičemž se zohlední tvar a materiál, ze kterého jsou obaly vyrobeny.

Do 1. ledna 2040 by jakákoli plastová část obalů uvedených na trh měla obsahovat v EU nařízení PPWR stanoveným procentem recyklovaného obsahu získaného z plastového odpadu po spotřebiteli, a to podle typu a formátu obalu, vypočítané jako průměr za výrobní závod a rok.[\[3\]](#)

Požadavky na látky v obalech

Obaly uvedené na trh by měly být vyráběny tak, aby se minimalizovala přítomnost a koncentrace nebezpečných látek v jejich materiálech, stejně jako negativní environmentální dopady spojené s mikroplasty. Evropská komise by měla monitorovat přítomnost nebezpečných látek v obalech a jejich

složkách a přijmout vhodná následná opatření.

Od 18 měsíců po nabytí účinnosti PPWR nesmí být uvedeny na trh obaly určené pro styk s potravinami, pokud obsahují **perfluorované a polyfluorované alkylované látky (PFAS)** v koncentraci nad určitou limitní hodnotu stanovenou PPWR.

Prevence vzniku odpadu z obalů a opětovné použití

Každý členský stát bude mít povinnost snížit množství odpadu z obalů vyprodukovaného na obyvatele ve srovnání s množstvím vyprodukovaným v roce 2018, a to minimálně o 5 % do roku 2030; o 10 % do roku 2035; a až o 15 % do roku 2040.

Výzvy pro podnikatele a obce

Z výše popsaného je zjevné, že EU nařízení PPWR přinese zásadní změny, které mají za cíl podpořit cirkulární ekonomiku, snížit množství obalového odpadu a zvýšit recyklaci v rámci celého Evropského hospodářství. Výrobci a distributoři jakéhokoliv baleného zboží budou muset přehodnotit své procesy a přizpůsobit se novým požadavkům na recyklovatelnost obalů, minimalizaci odpadu a zajištění efektivních systémů zálohování.

Přechod na cirkulární ekonomiku a plnění požadavků EU nařízení PPWR nebude bez výzev. Podnikatelé budou čelit náročným úkolům, které vyžadují inovace, investice a spolupráci napříč sektory.

Obce a státní správa budou muset investovat do modernizace odpadového hospodářství a zajistit účinné systémy zpětného odběru a recyklace.

Pro všechny zúčastněné je důležité jednat včas a připravit se na nadcházející změny. Pouze ty subjekty, které začnou implementovat potřebné úpravy svých procesů a systémů nyní, budou schopny efektivně zvládnout nové požadavky a zajistit dlouhodobou udržitelnost svého podnikání. Rovněž včasná příprava na shora uvedená pravidla a nové povinnosti může pro mnohé být i konkurenční výhodou.

Proto, nečekejte s přípravou a implementací opatření, která mohou mít pozitivní dopad na udržitelnost. Každou takovou změnou můžete pomoci nejen životnímu prostředí, ale také svému podnikání, jelikož se vyhnete hrozícím sankcím a současně budete více konkurenceschopní.

Potřebujete-li poradit či vysvětlit některou z připravovaných změn, neváhejte se na nás obrátit. V oblasti udržitelnosti (včetně problematiky nakládání s odpady) máme bohaté zkušenosti a rádi budeme Vaším partnerem pro lepší budoucnost Vaší firmy, obce a životního prostředí jako celku.

Mgr. Robert Plicka,

advokát

Mgr. Beáta Sabolová LL.M.,

advokátka

Národní 58/32
11000 Praha 1

Tel.: +420 212 344 444
e-mail: info@plickapartners.cz

[1] Viz zpráva a odkaz na text přijatý Evropským parlamentem zde: [New EU rules to reduce, reuse and recycle packaging | News | European Parliament](#)

[2] Podle komentáře ministra životního prostředí Hladíka, mají činit např. pokuty státu za nesplnění povinnosti recyklace, mohou činit až 2,5 mld Kč ročně. Přesnou výši pokud EU Nařízení PPWR nestanoví. Mají být stanoveny až následně.

[3] ČLÁNEK 7 PPWR:

Do 1. ledna 2040 musí jakákoliv plastová část obalu uvedená na trh obsahovat minimální procento recyklovaného materiálu získaného z plastového odpadu po spotřebiteli, a to pro jednotlivé typy a formáty obalů uvedené v tabulce 1 přílohy II, vypočtené jako průměr na výrobní závod a rok:

- (a) 50 % pro obaly citlivé na kontakt, kromě jednorázových lahví na nápoje, kde je hlavní složkou polyethylentereftalát (PET);
- (b) 25 % pro obaly citlivé na kontakt vyrobené z plastových materiálů jiných než PET;
- (c) 65 % pro jednorázové plastové lahve na nápoje;
- (d) 65 % pro plastové obaly jiné než ty, které jsou uvedeny v bodech (a), (b) a (c).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)